

FOKA registri infokiri

FOKA REGISTRIT MUUDATUSED

20.03.2015 jõustusid välisõhu kaitse seaduse muudatused, mis puudutasid ka fluoritud kasvuhoonegaase (F-gaase¹) ja osoonikihti kahandavaid aineid (OKA-sid²) sisaldavate toodete, seadmete, süsteemide ja mahutite ning käitlemistoimingute registrit (edaspidi FOKA register) ning tulenesid peamiselt 1. jaanuaril 2015. a jõustunud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest \(EL\) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse \(EÜ\) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta](#) (edaspidi määrus nr 517/2014).

Vastavalt on muudetud ka keskkonnaministri 11. juuli 2012. a määrust nr 25 “Fluoritud kasvuhoonegaase ja osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavate toodete, seadmete, süsteemide ja mahutite ning käitlemistoimingute registri põhimäärus ja selle pidamise kord ning andmete esitamise kord ja vormid” (RT I, 29.05.2013, 34). Muudatused jõustusid 09.05.2015.

FOKA registri eesmärk on saavutada uus tase F-gaase ja OKA-sid sisaldavate paiksete toodete, seadmete, süsteemide ja mahutite ning nendega seotud käitlemistoimingute andmete haldamises, parema ülevaate saamine Eesti turul toimuvast ning atmosfääri eralduvate heitkoguste vähenemisest ning samuti kõnealuste seadmete eluea lõppedes jäätmekäitlusnõuete täitmise jälgimine. Seadmete ja käitlemistoimingute registreerimist FOKA registris haldab Keskkonnaamet.

Käesoleva infokirjaga antakse lühiülevaade FOKA registriga seonduvatest muudatustest.

MISSUGUSED SEADMED KANTAKSE FOKA REGISTRISSE?

Kui seni oli nõue registreerida FOKA registris 3 kg või enam F-gaase ja OKA-sid sisaldavad seadmed, süsteemid ja tooted ning nende käitlemistoimingud, siis nüüd on F-gaaside puhul üle mindud **süsinikdioksiidi (CO₂) ekvivalentide põhisele lähenemisele**.

Välisõhu kaitse seaduse § 116 lõike 2 kohaselt on **süsinikdioksiidi ekvivalent defineeritud** kui üks tonn süsinikdioksiidi või muud kasvuhoonegaasi, mis on ümber arvatud süsinikdioksiidi koguseks, kasutades globaalse soojenemise potentsiaali.

Muudatus kehtib ainult F-gaase sisaldavatele seadmetele (nt R-404A, R-134a, R-407 jne) ja nende käitlemistoimingutele ega kehti OKA-sid (nt R-22) sisaldavatele seadmetele ja nende käitlemistoimingutele.

¹ Levinumad külmaained on nt R-404A, R-134a, R-407 seeria gaasid jne, tuletõrjes on enamlevinud FM-200 ja pingeaotlates kasutatakse fluoritud kasvuhoonegaasidest SF₆.

² Osoonikihti kahandavate ainete hulka kuuluvad näiteks CFC-d (R-11 ja 12), HCFC-d (R-22) ja (nt R-409, R-401, R-402, R-403, R-406, R-408, R-502). Eelnev nimekiri ei ole ammendav. Küsimuste puhul, mis tüüpi ainega on tegemist, saab informatsiooni Keskkonnaametilt või Eesti Keskkonnauringute Keskuselt.

Muudatuste tulemusel kantakse nüüd FOKA registrisse:

- 1) andmed viis või enam CO₂ ekvivalenti F-gaase või kolm või enam kg OKA-sid sisaldavate **paiksete jahutus- ja kliimaseadmete ning soojuspumpade** ja nende käitlemistoimingute kohta;
- 2) andmed viis või enam CO₂ ekvivalenti F-gaase sisaldavate **paiksete tuletõrjeseadmete** ning nende käitlemistoimingute kohta;
- 3) andmed viis või enam CO₂ ekvivalenti F-gaase (s.t SF₆) sisaldavate **paiksete elektrijaotlate** ja nende käitlemistoimingute kohta;
- 4) andmed viis või enam CO₂ ekvivalenti F-gaasidel põhinevaid **lahusteid sisaldavate paiksete seadmete** ja nende käitlemistoimingute kohta.

FOKA registrisse tuleb kanda need seadmed, millele tuleb määruse (EÜ) nr 517/2014 kohaselt teha lekkekontrolli ja käitlemistoimingud registreerida. Esialgu jäävad FOKA registrist siiski välja külmutusveokid ja –järelhaagised ning orgaanilised Rankine'i ringlusprotsessil põhinevad seadmed³.

Registrisse ei kanta:

1. **hermeetiliselt suletud seadmeid, mis sisaldavad vähem kui kümme CO₂ ekvivalenti fluoritud kasvuhoonegaase**, tingimusel, et sellistel seadmetel on valmistajatehase poolt paigaldatud märgistus „hermeetiliselt suletud” või mille kasutusjuhendisse on märgitud, et tegemist on hermeetiliselt suletud seadmega.
2. **elektrijaotlaid**, mis vastavad vähemalt ühele järgmistest tingimustest:
 - a) elektrijaotla lekkemäär on tootja tehnilise spetsifikatsiooni kohaselt vähem kui 0,1 % aasta kohta ja sellel on vastav märgistus;
 - b) elektrijaotlal on seade rõhu või tiheduse jälgimiseks;
 - c) elektrijaotla sisaldab vähem kui 6 kg fluoritud kasvuhoonegaase.

FOKA põhimääruse muudatusega täpsustati seadme mõistet. Seade on muudatuste kohaselt elektrijaotlate puhul paigaldis, mille erinevad komponendid asuvad ühes korpuses ning mida on võimalik ümber paigaldada ilma ümberehitusteta või seadme komponente eemaldamata. Aine paikneb ühes sektsioonis või kambris.

KUIDAS LEIDA SEADMES SISALDUVAT CO₂ EKVIVALENTI?

Enne seadme registrisse kandmist tuleb veenduda, kas seade on vaja registreerida või mitte. F-gaaside kilogrammide ümberarvestamiseks CO₂ ekvivalentideks on loodud [CO₂ kalkulaator](http://www.klab.ee/f-gaasid/kalkulaator/), mis on leitav siit: <http://www.klab.ee/f-gaasid/kalkulaator/>.

CO₂ ekvivalent arvutatakse kasvuhoonegaaside massi (tonnides) ja nende globaalse soojendamise potentsiaali (GWP) korrutisena. Erinevate F-gaaside GWP-d on esitatud määruse [\(EL\) 517/2014](#) lisades I ja II. Erinevatest gaasidest koosnevate segude GWP arvutamise aluseks on määruse (EL) 517/2014 lisas IV esitatud meetod.

NB! Euroopa Liidu määrustes on viidatud CO₂ ekvivalenttonnidele, samas kui Eesti õigusaktides räägitakse CO₂ ekvivalentidest. Erinevus tuleneb välisõhu kaitse seaduses (§ 166 lg 2) esitatud CO₂ definitsioonist, mille kohaselt on süsinikdioksiidi ekvivalent defineeritud kui üks tonn süsinikdioksiidi või muud kasvuhoonegaasi, mis on ümber arvatud süsinikdioksiidi koguseks, kasutades globaalse soojenemise potentsiaali. Seega kasutatakse Eesti õigusaktides CO₂ ekvivalenttonne ülal nimetatud juriidilisel põhjusel. Sisulist erisust nõuete rakendamisel sellest ei tule.

³ „Orgaaniline Rankine'i ringprotsess” – kondenseeritud fluoritud kasvuhoonegaasi sisaldav tsükkel, milles soojusallikast saadav soojus muundatakse elektri- või mehaaniliseks energiaks.

Uue arvestuse põhiselt jäävad tavapärasest täitekogust arvestades FOKA registrist endiselt välja kodukülmikud ja sügavkülmikud, väikesed kaubanduslikud hermeetiliselt suletud seadmed, väikesed portatiivsed jahutusseadmed ja väikesed *split* seadmed (s.h 1 siseosaga õhk-õhk soojuspumbad⁴).

FOKA registris juba registreeritud seadmete puhul arvestab register seadme CO₂ ekvivalendi automaatselt välja ning seda kuvatakse registris seadme lühiankeedil. Juhul, kui seadmele ei tule enam käitlemistoiminguid registreerida, saab seadme omanik soovi korral seadme arhiveerida. Arhiveerimisel jääb seade ning selle käitlemistoimingute ajalugu nähtavaks vaid omanikule. Arhiveerimine ei ole kohustuslik.

Arhiveerimise võimalust kuvatakse seadme omanikule seadme lühiankeedil, kui seade sisaldab F-gaase vähem kui 5 CO₂ ekvivalenti või on registreerimisvormi kohaselt hermeetiline seade, mis sisaldab F-gaase vähem kui 10 CO₂ ekvivalenti.

Uute seadmete registreerimisel tuleb aine kogus kilogrammides sisestada edaspidi registreerimise I etapis. Nende seadmete puhul, mille registreering on pooleli tuleb aine kogus kilogrammides sisestada registreerimise II etapis ja register arvestab CO₂ ekvivalendi ise välja.

Lekkekontrolli sagedus vastavalt CO₂ ekvivalendile

Käitleja ehk omanik, kellele kuuluvad sellised seadmed, millele tuleb teha lekkekontrolli, tagab seadmete lekkekontrolli. Lekkekontrolle tuleb jätkuvalt teha paiksetele jahutusseadmetele; paiksetele kliimaseadmetele; paiksetele soojuspumpadele ja paiksetele tuletõrjeseadmetele.

Vastavalt määrusele (EL) nr 517/2014 tuleb F-gaasi sisaldavate seadmete lekkekontrolli tegemise vajaduse kindlaksmääramisel arvestada seadmes sisalduvat CO₂ ekvivalenti.

Lekkekontrolle tehakse järgmise sagedusega:

- a) seadmetele, mis sisaldavad 5 või enam ja kuni 50 CO₂ ekvivalenti F-gaase, vähemalt iga 12 kuu järel või, kui on paigaldatud lekke tuvastamise süsteem, iga 24 kuu järel;
- b) seadmetele, mis sisaldavad 50 või enam ja kuni 500 CO₂ ekvivalenti F-gaase, vähemalt iga kuue kuu järel või, kui on paigaldatud lekke tuvastamise süsteem, iga 12 kuu järel;
- c) seadmetele, mis sisaldavad 500 või enam CO₂ ekvivalenti F-gaase, vähemalt iga kolme kuu järel või, kui on paigaldatud lekke tuvastamise süsteem, iga kuue kuu järel.

Millistele seadmetele ei tule teha lekkekontrolli?

Hermeetiliselt suletud seadmetele, mis sisaldavad vähem kui 10 CO₂ ekvivalenti ei tule lekkekontrolli teha, tingimusel et sellistel seadmetel on märgistus „hermeetiliselt suletud“.

Erandina ei ole kohustust kuni 31. detsembrini 2016 teha lekkekontrolli seadmetele, mis sisaldavad vähem kui 3 kg fluoritud kasvuhoonegaase, või vastava märgistusega hermeetiliselt suletud seadmetele, mis sisaldavad vähem kui 6 kg fluoritud kasvuhoonegaasi.

Elektrijaotlaid, millele pole vaja lekkekontrolli teha pole vaja ka FOKA registrisse kanda.

⁴ „ühe siseosaga kliimaseadmed” – ruumide kliimaseadmed, mis koosnevad ühest siseosast ja ühest välisosast, mis on omavahel ühendatud külmaaine torustikuga, vajades paigaldamist kasutuskoahas.

Nendeks on jaotlad, mis vastavad vähemalt ühele järgmistest tingimustest:

- a) elektrijaotla lekkemäär on tootja tehnilise spetsifikatsiooni kohaselt vähem kui 0,1 % aasta kohta ja sellel on vastav märgistus;
- b) elektrijaotla on seade rõhu või tiheduse jälgimiseks või
- c) elektrijaotla sisaldab vähem kui 6 kg fluoritud kasvuhoonegaase.

LUBATUD LEKKE PIIRVÄÄRTUSED

Vastavalt keskkonnaministri 27.08.2014 määrusele nr 36 „[Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete, seadmete ja süsteemide lubatud lekke piirväärtused](#)“ on paiksetele jahutus- ja kliimaseadmetele, soojuspumpadele ning tuletõrjeseadmetele kehtestatud lubatud lekke piirväärtused. Lubatud lekke piirväärtus on seadmest eralduva aine lubatud piirkogus kalendriaastas. Leke määratakse kalendriaasta jooksul seadmesse lisatud aine koguste liitmisel.

FOKA register arvutab välja seadme lekke vastavalt käitlemistoiimingute tegija poolt registreeritud seadmesse lisatud aine kogustele ning võrdleb leket lubatud piirväärtusega. Lubatud lekke piirväärtuse järgimise kontrollimiseks arvestatakse kalendriaasta leke kilogrammides protsendina seadme täitekogusest.

Lubatud lekke piirväärtused (% seadme täitekogusest) on esitatud tabelis:

F-gaasi sisaldav jahutus-, kliimaseade või soojuspump	Hermeetiliselt sulgemata	Paigaldatud kuni 5 a tagasi	10 %
		Paigaldatud 5 või enam a tagasi	15 %
	Hermeetiliselt suletud	Paigaldatud kuni 5 a tagasi	2 %
		Paigaldatud 5 või enam a tagasi	5 %
F-gaas sisaldav tuletõrjeseade			2 %

Juhul kui enam kui 6 kg ainet sisaldav seade on registris märgitud mittehermeetiliseks, annab register seadme omanikule võimaluse muuta seadme hermeetilisuse alast informatsiooni. Vastavalt muutub ka seadme lubatud lekke piirväärtus, mida kuvatakse seadme lühiankeedil.

Seadme paigaldamise aega arvestatakse seadme paigaldamise aasta 1. jaanuarist.

Määrus näeb ette ka teatud erandeid. Näiteks ei arvestata lekkeks jahutus-, kliimaseadme või soojuspumba hoolduse käigus kompressori õli vahetamisel aine välisõhku eraldumine koguses, mis moodustab seadme FOKA-sse registreerimisel seadmes sisalduva aine kogusest (täitekogus) kuni 10% ja tuletõrjeseadme sihtotstarbelisel käivitumisel aine välisõhku eraldumine. Käitlemistoiimingute tegija saab aine lisamisel märkida, kas aine lisamine on olnud tingitud kompressori õli vahetamisest või leidis aset tuletõrjeseadme sihtotstarbeline käivitumine.

Erandliku, vältimatu ja vääramatu jõuga loodusnähtuse põhjustatud aine lekke korral on lubatud lekke piirväärtus seadme täitekogus.

KES VASTUTAB?

Käitlejal ehk välisõhu kaitse seaduse (§ 107 ja § 122¹⁴ lõike 3) alusel **seadme omanikul** on muuhulgas järgmised kohustused:

- seadme registreerimine;
- teiste nõutud andmete esitamine;
- käitlemisnõuete täitmine;
- teiste välisõhu kaitse seaduses kui ka Euroopa Ühenduse osoonikihti kahandavatele ainetele või fluoritud kasvuhoonegaasidele kui neid aineid sisaldavatele seadmetele kehtestatud nõuete täitmine.

Käitlejale (ehk omanikule) pandud kohustused (nt välisõhu kaitse seaduse § 122¹⁶ lõiked 1–3 ja 5) ning käitlemistoimingu tegijale pandud kohustused (nt välisõhu kaitse seaduse § 122¹⁶ lõige 4) on selgelt eristatud. Hooldaja (käitlemistoimingu tegija) ei pea täitma omaniku kohustusi ja vastupidi ning isegi kui hooldaja osutatava teenuse raames teeb ka omanikule kohustuseks pandud toimingu, ei välista see omaniku vastutust.

Omaniku kohustused ja vastutus:

- 1) seadme registreerimine FOKA registris kahe nädala jooksul selle paigaldamisest arvates;
- 2) registreeritud seadme, süsteemi või mahuti võõrandamise, kasutusvalduse ülemineku või kasutuselt kõrvaldamise ja jäätmekäitlejale üleandmise registreerimine FOKA registris kahe nädala jooksul asjaomasest toimingust arvates;
- 3) kui registreeritud seadet või süsteemi ümberehitamise käigus muudetakse, FOKA registri täiendamine selle uue toote, seadme või süsteemi andmetega kahe nädala jooksul ümberehitamise lõpetamisest arvates;
- 4) lekkekontrolli õigeaegse läbiviimise tagamine.

Pädeva käitlemistoimingu tegija kohustus on registreerida toote, seadme, süsteemi või mahuti käitlemistoiming FOKA registris viie tööpäeva jooksul toimingust arvates.

Siiski ei piira miski omaniku õigust tellida kohustuste täitmiseks teenuseid kolmandatelt isikutelt (näiteks seadme registreerimist FOKA registris), kuid ka sellisel juhul jääb kohustuste täitmise eest vastutavaks käitleja ehk omanik.

Pädevat käitlemistoimingu tegijat on võimalik karistada välisõhu kaitse seaduse § 141¹⁰ alusel juhul, kui ta teeb näiteks seadme käitlemistoimingu, kuid jätab selle kohta kande FOKA registrisse viie tööpäeva jooksul tegemata.

KUIDAS SEADMEID REGISTREERIDA JA ANDMEID ESITADA?

Seadmed tuleb soovitatavalt registreerida Keskkonnaameti e-teenuste portaali kaudu, milleks tuleb sõlmida portaali kasutamise leping.

Registreerimine koosneb kahest etapist:

- 1. etapp.** Seadme omanik esitab seadme üldandmed ja määrab käitlemistoimingute tegija (ehk hooldaja), jagab edasised volitused;
- 2. etapp.** Seadme omanik või omaniku poolt volitatud pädevust tõendava dokumendiga või käitlemislooga isik esitab täiendavad tehnilised andmed seadme kohta. Antud volitus antakse registreerimise esimese etapi käigus selleks ette nähtud registreerimisvormil.

NB! Volituse andmine ei mõjuta omaniku seadusest tulenevaid kohustusi ning andmete tähtaegse esitamise eest jääb vastutavaks omanik.

Seade loetakse registreerituks, kui esitatud on mõlema etapi andmed.

Seadmete registreerimise lõpetamiseks on igal juhul vaja valida pädev hooldaja (v.a elektriijaotlate ja lahusteid sisaldavate seadmete puhul, kus hooldaja andmed võib esitada ka alles käitlemistoimingute tegemisel).

Kehtivat käitlemisluba omavate Eesti ettevõtete nimekiri asub [Keskkonnaameti e-teenuste portaalis](#) "Avaliku info" alt valida rubriigi "Keskkonnalaad" alt, kas "Luba jahutus- ja kliimaseadmete, soojuspumpadega seotud toiminguteks" või "Luba tuletõrjesüsteemide ja tulekustutitega seotud toiminguteks".

Rohkem teavet registreerimise protseduuri kohta saab Keskkonnaameti kodulehelt.

ENDISE KESKKONNATEABE KESKUSE (KTK) REGISTRIS OLNUD SEADMED

Endine KTK register lõpetas töö 15. juulil 2012. a ning seal sisaldunud seadmed on juba üle kantud uude FOKA registrisse, kuid ei ole veel registreeritud. Omanik peab seadmete registreerimise lõpule viima.

HOOLDAJA VALIK SEADME REGISTREERIMISEL

Seadme või süsteemi registreerimiseks tuleb FOKA registris vastavalt seadmes sisalduvale ainele valida kas käitlemisluba omav ettevõtte või pädev töötaja.

Osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavaid paikseid jahutus- ja kliimaseadmeid, soojuspumpasid või mahuteid võib käidelda ning käitlemistoiminguid registreerida ainult pädev isik. Eelnimetatud nõue on kehtestatud välisõhu kaitse seaduse § 111-ga ning pädevusnõuded keskkonnaministri 02.05.2013 määrusega nr 13 "[Osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavate või nendel ainetel põhinevate toodete, seadmete või mahutite käitlemisega tegeleva isiku pädevusnõuded](#)".

Kui isik soovib enda pädevust tõendada vastavalt eelnimetatud määrusele, tuleb tal esitada määruses nimetatud pädevust tõendavad dokumendid koos vastavasisulise avaldusega, mille leiab [Keskkonnaameti kodulehelt](#).

Osoonikihti kahandavaid aineid sisaldavaid seadmeid tohib käidelda ka F-gaaside alase kutsetunnistusega, eeldusel, et seadmes sisalduva aine kogus on sama kui kutsetunnistusel või osakutsetunnistusel märgitud. Vastupidi ei ole lubatud.

F-gaase sisaldavate seadmete puhul on mitu võimalust, olenevalt missuguse seadmega on tegemist:

- 1) *paiksete jahutus-, kliimaseadmete ja soojuspumpade paigaldamiseks, hooldamiseks, teenindamiseks, lekkekонтроlli tegemiseks ja neist toodetest, seadmetest ja süsteemidest F-gaasi kogumiseks on vajalik Keskkonnaameti poolt antud asjakohane [käitlemisluba](#).*
- 2) *paiksete tuletõrjesüsteemide ja tulekustutite paigaldamiseks, hooldamiseks, teenindamiseks, lekkekонтроlli tegemiseks ja neist toodetest, seadmetest ja süsteemidest F-gaasi kogumiseks on vajalik Keskkonnaameti poole antud asjakohane [käitlemisluba](#).*

NB! Eestis antud käitlemisluba ei ole vaja, kui nimetatud ettevõtjatel on mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis vastavalt Euroopa Komisjoni määrustele (EÜ) nr [303/2008](#) (jahutus-, kliimaseadmed või soojuspumbad) või nr [304/2008](#) (tuletõrjeseadmed) äriühingule antud sertifikaat.

Euroopa Liidu teise liikmesriigi äriühingu sertifikaadiga isikud, kes on sertifitseeritud vastavalt Euroopa Komisjoni määrustele (EÜ) nr 303/2008 või nr 304/2008, saavad andmekogule andmeid esitada pärast välisõhu kaitse seaduse § 122¹⁹ nõuetele vastava äriühingu sertifikaadi ja tema käsutuses olevate töötajate sertifikaatide esitamist Keskkonnaametile. Sertifikaat peab olema tõlgitud eesti või inglise keelde, välja arvatud juhul, kui dokument on ingliskeelne. Tõlke peab olema kinnitanud notar või vandetõlk.

- 3) SF₆ sisaldavad elektrijaotlad – SF₆ sisaldavate seadmete registreerimiseks FOKA registris ei ole pädevustunnistust vaja esitada ning selles valdkonnas ei nõuta ka äriühingute sertifikaati.

Määrusega (EL) nr 517/2014 muutunud nõuded elektrijaotlate kohta.

- Lekkekontroll ja automaatne lekke tuvastamise süsteem

Erinevalt määrusest (EÜ) nr 842/2006 tuleb määrusest (EL) nr 517/2014 tulenevalt teha elektrijaotlatele lekkekontrolli. FOKA registrisse tuleb kanda ainult need elektrijaotlad, millele on lekkekontrolli vaja teha.

1. jaanuarist 2017. a paigaldatud elektrijaotlatele, mis sisaldavad 500 või enam CO₂ ekvivalenti (ca 22 kg) on nõutud ka automaatse lekke tuvastamise süsteemi paigaldamine.

- Pädevusnõuded

Töötajal peab aine kokkukogumiseks olema Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr [305/2008](#) kohane töötaja sertifikaat. Neid sertifikaate Eestis ei anta. Äriühingu käitlemisluba ei ole selles valdkonnas nõutud.

Teiste käitlemistoimingute puhul nagu nt seadme paigaldamine, hooldamine, teenindamine, seadme kõrvaldamine ei ole Euroopa Komisjon veel käitlemisnõudeid kehtestanud, kuid neid nõudeid on oodata alles 2015. a teisel poolel.

Lekkekontrolli nõudeid SF₆ sisaldavatele elektrijaotlatele Euroopa Komisjon ei kehtesta, kuid käitlejatel on siiski kohustus vältida tahtmatuid lekkeid, mis nõuab hoolsust käitleja poolt lekkekontrolli tegema lubatud isikute valikul, et seda tööd usaldataks ainult neile isikutele, kes oskavad elektrijaotlate leket kontrollida ja saavad aru elektrijaotlas sisalduva SF₆ väga suurest keskkonnoahust. Sama hoolsusnõue kehtib ka teiste toimingute kohta, mille jaoks pädevusnõudeid veel kehtestada ei ole jõutud.

Ligipääsude andmine elektrijaotlate toimingute sisestamiseks

SF₆ sisaldavate elektrijaotlate FOKA-s registreerimiseks töötaja pädevustunnistust ehk töötaja sertifikaati ei nõuta. Kuna pädevusnõudeid ei ole veel kehtestatud, siis ei nõuta pädevustunnistuse esitamist ka teiste käitlemistoimingute registreerimiseks nagu nt seadme paigaldamine, hooldamine, teenindamine, lekkekontroll, automaatse lekke tuvastamise seadme paigaldamine, kontrollimine ja parandamine, seadme kõrvaldamine jne. Kõnealuste andmete esitamiseks tuleb Keskkonnaametile esitada avaldus toimingu teinud töötaja isiku- ja kontaktandmetega, et Keskkonnaamet saaks võimaldada ligipääsu FOKA registrile.

Kuna SF₆ sisaldavatest elektrijaotlatest aine **kokkukogumise** kohta on pädevusnõuded kehtestatud, saab toimingu andmeid andmekogule esitada pärast Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr [305/2008](#)

kohaselt sertifitseeritud vastava töötaja sertifikaadi tõlke esitamist Keskkonnaametile. Sertifikaat peab olema tõlgitud eesti või inglise keelde, välja arvatud juhul, kui dokument on ingliskeelne. Tõlke peab olema kinnitanud notar või vandetõlk.

ANDMETE ESITAMINE VOLITUSE ALUSEL NING OMANIKU JA HOOLDAJA VAHELISE LE- PINGU OLEMASOLU KINNITUS

Isik, kes esitab FOKA registrisse andmed fluoritud kasvuhoonegaase või osoonikihti kahandavaid andmeid sisaldava paikse toote, seadme või süsteemi käitleja volituse alusel, kinnitab andmete esitamisel volituse olemasolu.

Käitlemislubade, asjakohast kutse- või osakutsetunnistust, Euroopa Liidu teise liikmesriigi äriühingu või töötaja sertifikaati või osoonikihti kahandavate ainete alast pädevust tõendavat dokumenti omav isik kinnitab Keskkonnaametile andmete esitamisel toote, seadme või süsteemi käitlemiseks õiguse andva lepingu olemasolu.

TÄHTAJAD

Enne 15. juulit 2012. a omandatud kolm kilogrammi või enam fluoritud kasvuhoonegaase või osoonikihti kahandavaid aineid sisaldav toode, seade, süsteem või mahuti tuli FOKA registris registreerida hiljemalt 2013. aasta 1. jaanuariks. Juhul kui seade ei ole veel registrisse kantud, siis tuleb seda teha esimesel võimalusel.

Pärast 15. juulit 2012. a paigaldatud seadmed tuleb FOKA registris registreerida 2 nädala jooksul nende paigaldamisest arvates.

Kui seadet või süsteemi ümberehitamise käigus muudetakse, siis tuleb FOKA registri koosseisu täiendada selle uue toote, seadme või süsteemi andmestikuga **kahe nädala jooksul** ümberehitamise lõpetamisest arvates.

FOKA registris juba registreeritud seadme, süsteemi võõrandamine, kasutusvalduse üleminek või kasutuselt kõrvaldamine ja jäätmekäitlejale üleandmine tuleb FOKA registris registreerida **kahe nädala jooksul** vastavast toimingust arvates.

Käitlemistoimingud tuleb FOKA registris registreerida **viie tööpäeva jooksul** toimingust arvates.

FOKA REGISTRISSE KANTUD SEADME VARUSTAMINE UNIKAALSE FOKA KOODIGA

FOKA registrisse kandmisel annab register seadmele või süsteemile unikaalse koodi (tähe- ja numbrikombinatsiooni), mis tuleb kanda kleebitavale märgisele (edaspidi FOKA märgis). FOKA märgis tuleb kleepida toote, seadme või süsteemi hooldeavade lähedusse. FOKA märgis peab olema kindlalt oma kohale kinnitatud ning selgelt loetav kogu aja vältel, kui toode, seade või süsteem sisaldab fluoritud kasvuhoonegaase.

Lisainfo F-gaaside kohta:

Keskkonnaministeerium

Fluoritud kasvuhoonegaasid: Tel 626 0719

Osoonikihti kahandavad ained: Tel 626 2978

[Keskkonnaameti veebilehelt](#)

Tel 680 7414

[Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ veebilehelt](#)

Tel 611 2931

[Euroopa Komisjoni F-gaaside veebilehelt](#)

Infomaterjali valmimist toetas